

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวและความเต็มถนัดของชีวิตมนุษย์ เช่น สติปัญญา ความสนใจ ความฉับคั่ง ระดับความทะเยอทะยาน ตลอดจนจุดมุ่งหมายในชีวิตและค่านิยมใฝ่หาความสนใจจากวงการต่าง ๆ อนาคตกว้างขวาง การหามุ่งจุดมุ่งหมายในชีวิตจะเป็นการกำหนดคอกอย่างคร่าว ๆ ของบุคคลว่า จะดำเนินชีวิตไปในแนวใด ซึ่งจะเป็นแนวทางในการศึกษาและการเลือกอาชีพ เป็นคนวิญญูใดของการจะเป็นครู ผู้สอนเลือกเรียนวิชาที่เกริบตนเองเพื่อเป็นครู ถ้าหากผู้ใดของการจะเป็นนักวิทยาศาสตร์ ประติษฏิกคนึงต่าง ๆ ผู้สอนจะเลือกเรียนวิชาในแขนงวิทยาศาสตร์ การหามุ่งจุดมุ่งหมายปลายทางของคนไวگونยอมจะช่วยให้บุคคลนั้นเห็นแนวทางที่จะปฏิบัติชัดเจนขึ้น ดังนั้นการศึกษาดังข้อเท็จจริงและการวิเคราะห์เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในชีวิตจึงเป็นประโยชน์หลายประการ เช่น การวางแผนการศึกษา การแนะแนว เป็นต้น

Smith กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมาย (goal) หมายถึงสิ่งที่เราต้องการจะเป็น ต้องการจะมีหรือต้องการจะเต็มถนัด (Our goals are what we want to be, to have or to achieve) ความต้องการทางด้านอาหาร น้ำและที่อยู่อาศัยเป็นความต้องการทางด้านร่างกายและเป็นสิ่งธรรมดาสำหรับสิ่งมีชีวิต ความต้องการทางด้านการเงิน ความสวยงาม ความจริงใจและความภูมิใจเป็นความต้องการทางด้านสังคม ซึ่งแต่ละบุคคลมีไม่เหมือนกัน เพราะความต้องการเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราเรียนรู้จากสังคมและเป็นค่านิยมที่เรายึดถือ บุคคลมีความต้องการ (need) ที่เป็นแรงจูงใจให้เรามีพฤติกรรมต่างกัน Maslow^๒

^๑ Henry Clay Smith, Personality Adjustment, p. 205.

^๒ A.H. Maslow, "A Theory of Human Motivation,"

Psychological Review 50:370-390, 1949.

โคกศึกษาดังแรงจูงใจของบุคคลและโคกถึงเหตุที่ขึ้น เรียกว่าทฤษฎีแรงจูงใจ (Theory of Motivation) โดยแบ่งความต้องการของบุคคลออกเป็น ๕ ระดับจากขั้นที่ฐานไปสู่ขั้นสูงตามลำดับดังนี้ คือ ความต้องการทางกายภาพ เช่นความต้องการที่จะขจัดความหิวและความกระหาย ความต้องการทางด้านความปลอดภัย เช่นต้องการการมีชีวิตรอบรู้ในโรคภัยจากภัยต่างๆ และต้องการความมั่นคง ในด้านความต้องการความรักนั้นเป็นความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สำหรับความต้องการความภาคภูมิใจและรู้สึกว่าตนเองมีค่า (self esteem) เช่น ความต้องการชื่อเสียงและความสำเร็จ ประการสุดท้าย ความต้องการที่จะรู้จักตนเอง (self actualization) เช่น ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองและทำให้ตนเองพึงพอใจ การที่บุคคลจะพัฒนาจากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นสูงได้นั้น จะต้องได้รับการสนองความต้องการตามลำดับไป

จุดมุ่งหมายในชีวิตของบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดจากความต้องการทางด้านสังคมจากการเรียนรู้ จากประสบการณ์ที่ได้รับจากบ้าน โรงเรียนและสังคม บุคคลจะสร้างระบบความต้องการ เป็นเฉพาะบุคคลซึ่งจะเป็นพื้นฐานของจุดมุ่งหมายของแต่ละบุคคล ดังนั้น จุดมุ่งหมายในชีวิตของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกันไป เนื่องจากการเรียนรู้และการรับรู้อันต่างกัน องค์ประกอบหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับและมีความสำคัญ คือ ค่านิยม (value) ซึ่งโคกแก่ความเชื่อถือเกี่ยวกับสิ่งที่ควรหรือชอบ และสิ่งที่เลวหรือไม่ชอบ ค่านิยมสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคม บุคคลอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมนั้น ๆ/ถ้าบุคคลใดได้ยอมรับค่านิยมหนึ่ง ๆ มาเป็นของตน ค่านิยมก็อาจจะเปลี่ยนสภาพเป็นจุดมุ่งหมายในชีวิตของผู้นั้นได้

^a Arther W. Combs and Donald Snugg, Individual Behavior, p. 102.

^c David Krech, Richard S. Crutchfield, and Egerton L. Ballachey, Individual in Society, p. 102.

ในปี ค.ศ. ๑๙๓๐ Allport และ Vernon^๕ ได้สร้างแบบสอบถามศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมชื่อ The Allport - Vernon Study of Values และได้ตีพิมพ์ออกจำหน่ายในปี ๑๙๔๐ เขาสร้างแบบสอบถามวัดค่านิยมตามความคิดเห็นของ Spranger ซึ่งแบ่งคนตามค่านิยมที่ยึดถือเป็น ๖ แบบดังนี้คือ ผู้ที่มีค่านิยมทางศาสนาสนใจในเรื่องพระธรรมะ ผู้ที่มีค่านิยมทางเศรษฐกิจสนใจในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ส่วนผู้ที่ยึดค่านิยมทางเหตุผลนั้นนิยมเหตุผลและความจริง ผู้ที่มีค่านิยมทางสุนทรียภาพสนใจในเรื่องแบบและความกลมกลืน สำหรับผู้ที่มีค่านิยมทางการ เมืองสนใจในเรื่องการเมืองและอำนาจ ผู้ที่มีค่านิยมทางสังคมสนใจในเรื่องบุคคลต่าง ๆ และเรื่องราวของสังคม Spranger กล่าวว่า คน ๆ หนึ่งไม่จำกัดอยู่ในแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ แต่จะมีหลาย ๆ แบบรวมกัน โดยปกติแล้วแต่ละคนจะมีแนวโน้มไปในแบบใดแบบหนึ่ง ส่วนแบบอื่น ๆ ก็จะมีควมสำคัญรองลงไป การศึกษาถึงค่านิยมของแต่ละบุคคลมีส่วนสัมพันธ์กับกฎวางจุดมุ่งหมายในชีวิตของเขา เพราะบุคคลย่อมมีแนวโน้มที่จะวางจุดมุ่งหมายในชีวิตไปตามค่านิยมที่ตนยึดถือ ✓

Goodenough^๖ ได้อ้างถึงการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมและจุดมุ่งหมายในชีวิต ซึ่ง Wooruf ได้ทำการทดลองในปี ค.ศ. ๑๙๔๐ เขายึดหลักว่า ถ้ามีสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ มากพอจะทำให้คนเราไม่มีโอกาสเลือกความสำคัญของทางออกในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จะแสดงให้เห็นจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันในการดำรงชีวิตของคนเราได้ เขาได้สร้างเรื่องราวสั้น ๆ ชุดหนึ่งประกอบด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของคนเราอาจจะประสบได้จริง ๆ ในสถานการณ์อันมีค่านิยมแฝงไว้เป็นทางออกในการแก้ปัญหาทุกเรื่อง สำหรับเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้รับการทดลองเลือกความสำคัญของทางออกต่าง ๆ ผลของการวิจัยแสดงว่า ค่านิยมที่ถูกทดลองเลือกแสดงจุดมุ่งหมายในชีวิตได้แก่ ความมีฐานะการเงินดี การคบค้าสมาคมกับบุคคลต่าง ๆ อำนาจทางการเมือง การบริการชุมชน ชีวิตที่สุขสบายในวัย การครองชีพ

⁵Smith, op. cit., pp. 208-209.

⁶F.L. Goodenough, Mental Testing, pp. 375-376.

ที่ไม่ยึดเคือง การศาสนา ความมั่นคงในค่านิยมและการเงิน การพัฒนาตนเอง การผจญ
ภัย การคนนิกรหมายและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมสติปัญญา นอกจากนี้ Wooruf บังโค
แนะนำให้เห็นว่าจุดมุ่งหมายในชีวิตต่างกันขึ้นอยู่กับท้องถิ่น การทำงาน อาชีพและการศึกษา
ที่แต่ละบุคคลได้รับ

การที่จุดมุ่งหมายในชีวิตจึงมีส่วนสัมพันธ์กับความต้องการ ของบุคคลและค่านิยมที่บุคคล
นั้นยึดถือ และสิ่งเหล่านี้ก็แตกต่างกันไปตามสังคมและวัฒนธรรม จุดมุ่งหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่
กำหนดคนแนวทางและวางรากฐานชีวิตในอนาคตของแต่ละคน การศึกษาถึงจุดมุ่งหมายในชีวิต
ของนิสิต ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงและมีอนาคตซึ่งมีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลชั้นนำของประเทศ
ในอนาคต จึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีค่ายิ่ง ทั้งจะเป็นประโยชน์แก่ตัวนิสิตเอง เพื่อเขาจะได้
มองเห็นการวางแผนการในอนาคตของตนได้เด่นชัดขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติด้วย
เพราะสัญญาที่เกี่ยวเนื่องกับจุดมุ่งหมายในชีวิตของนิสิตอาจนำมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา
ถึงแนวโน้มแห่งพัฒนาการ ระบบของสังคมและประเทศได้

ปัญหา

เพื่อศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในชีวิตของนิสิตปีที่ ๑ ซึ่งกำลังศึกษา ณ จุฬาลงกรณ
มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา ๒๕๐๘

ความมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจุดมุ่งหมายในชีวิตของนิสิตปีที่ ๑
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างนิสิตชายและหญิง
- ๒) เพื่อศึกษาว่าจุดมุ่งหมายในชีวิตของนิสิตกลุ่มตัวอย่างจะรวมกลุ่ม (cluster)
กันในลักษณะใด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งจะศึกษาดังจุดมุ่งหมายในชีวิตของนิสิตปีที่ ๑ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งกำลังศึกษา ระหว่างปีการศึกษา ๒๕๐๘ เท่านั้น

การวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

ในปี ค.ศ. ๑๙๔๔ Morris^๑ ได้ศึกษาดังแนวทางชีวิต (ways of life) โดยไร้ศรัทธาอย่างประชากรซึ่งเป็นนิสิตชาวอเมริกาและจากประเทศอื่น คือ อินเดีย จีน นอร์เวย์ และญี่ปุ่น การศึกษาดังแนวทางชีวิตเป็นการศึกษาดังชีวิตธรรมดาซึ่งแต่ละคนอยากจะทำเป็น คนนั้น เขาได้ใช้วิธี Factor Analysis จัดหาค่าความที่ใกล้เคียงกับแนวทางชีวิต หัวข้อเหล่านี้จัดได้เป็น ๕ แฟกเตอร์ซึ่งเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้คือ (๑) การรู้จักวางระเบียบควบคุมตนเองทางสังคมและบังคับตนเอง (social restraint and self control) เช่น มีความรับผิดชอบและมีสติเพิ่มพูนตัวเอง (๒) การรู้จักสนุกสนานและรู้จักรักความก้าวหน้า (enjoyment and progress in action) เช่น การเอาใจใส่กับเหตุการณ์ต่าง ๆ และการรู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคม (๓) การรู้จักยอมรับและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (receptivity and sympathetic concern) เช่น การยอมรับกับความคิดเห็นของผู้อื่น (๔) การรู้จักสนองความต้องการของตนเอง (self indulgence) เช่น การรู้จักสนุกสนานทั้งที่เป็นการระหมกและการที่ไม่อยู่ในกฎเกณฑ์ของสังคมจนเกินไป และ (๕) การรู้จักเก็บตัวและเข้าใจตนเอง (withdrawal and self-sufficiency) เช่น การรู้จักระมัดระวังความประหลาดใจของตนเอง ไม่พยายามความใจตนเองและมีชีวิตอยู่อย่างง่าย ๆ เป็นต้น

^๑ C. Morris, Variety of Human Values, pp.32-34.

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๔ Holland และ Nichols^๔ ได้ศึกษาถึงการทำนายความ
 สัมฤทธิ์ผลในการศึกษาชั้นอุดมศึกษาของนิสิตที่มีความถนัดสูงโดยศึกษาจากองค์ประกอบต่าง ๆ
 คือ ความสนใจ จุดมุ่งหมายในชีวิต กิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย การรับรู้เกี่ยวกับคน
 ความถนัดต่าง ๆ และบุคลิกภาพ ข้อมูลที่แสดงความสัมพันธ์ทางการเรียน คือคะแนนสอบ
 ในวิชาต่าง ๆ และคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบเกี่ยวกับความสัมฤทธิ์ผลในแขนงวิชาต่าง ๆ
 ทั้งนี้คือ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ คณิตและการประพันธ์ นอกจากนี้ยังนำผลการเรียนกลับมาประ
 กอบการทำนาย ผลการวิจัยแสดงว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นรวมทั้งการวาง
 จุดมุ่งหมายในชีวิตมีสหสัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ ที่เลือกเรียนและคะแนนจากแบบทดสอบความ
 สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

ในปีเดียวกัน Astin และ Nichols^๕ ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่ง
 หมายในชีวิตกับการเลือกอาชีพ โดยใช้วิธี Factor Analysis หากความสัมพันธ์
 ระหว่างจุดมุ่งหมายในชีวิตกับการให้คะแนนตนเอง (self rating) ด้วยบ้างประการ
 เป็นนิสิตชาย ๒๕๐ คน และนิสิตหญิง ๒๕๐ คน นิสิตเหล่านี้เป็นนิสิตปีสุดท้ายและมีความถนัด
 สูง ผลการวิจัยปรากฏว่า ลักษณะความเข้มข้มมีอยู่ ๓ แห่ง เกือบทั้งนิสิตชายและนิสิตหญิงคือ
 (๑) นิสิตที่วางจุดมุ่งหมายในชีวิตที่ของการอ่านหนังสือและความเป็นผู้นำจะให้คะแนนตนเองว่า
 ขอบเขตแข่งขันในสังคม (๒) นิสิตที่วางจุดมุ่งหมายในชีวิตที่ของการประสบความสำเร็จทาง
 ศิลปะจะให้คะแนนตนเองเป็นที่มีความนิยมทางศิลปะ (๓) นิสิตที่วางจุดมุ่งหมายในชีวิตที่

J.L. Holland and R.C. Nichols "Prediction of Academic
 and Extracurriculum Achievement in College," Journal of
 Educational Psychology 55:55-65, 1964.

Alexander W. Astin and Robert C. Nichols "Life Goals
 and Vocational Choice," Journal of Applied Psychology
 48:1, 50-58, 1964.

ต้องการความสุขส่วนตัวจะให้คะแนนตนเองเป็นคนประเภทจารีตนิยม (conservative) (๔) นิสิตที่วางจุดมุ่งหมายในชีวิตที่ต้องการ เป็นผู้เรียนวิชาในสาขาวิชาต่าง ๆ จะให้คะแนนตนเองว่าเป็นคนที่ต้องการความมั่นคงของการเรียน (๕) นิสิตที่วางจุดมุ่งหมายในชีวิต ความต้องการชื่อเสียงและรางวัล จะให้คะแนนตนเองว่าเป็นคนที่ไ้ประโยชน์จากสิ่งที่มีหรือสิ่งที่ได้ได้อย่างแท้จริง (practical minded) (๖) นิสิตที่วางจุดมุ่งหมายในชีวิต ที่ต้องการประสบความสำเร็จทางวิทยาศาสตร์จะให้คะแนนตนเองว่าเป็นผู้ที่ชอบทางด้าน วิทยาศาสตร์ และ (๗) นิสิตที่วางจุดมุ่งหมายในชีวิตที่ต้องการ เสียดสะตนเองเพื่อส่วนรวม และช่วยเหลือผู้อื่นที่อยู่ในความลำบากจะให้คะแนนตนเองทางด้านความรู้สึกนึกคิดขงชีวิต (conscience) และวางอุดมคติเกี่ยวกับตนเอง (ideal self) ไว้สูงนอกจาก นี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางจุดมุ่งหมายในชีวิตกับอาชีพต่าง ๆ ๑๖ อาชีพที่นิสิตเลือกเรียน ผลการวิจัยแสดงว่า บุคคลที่มีจุดมุ่งหมายในชีวิตต่างกันเลือกอาชีพ ไม่เหมือนกัน

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๖ Richards^{๑๑} ได้ใช้แบบสอบถามความมุ่งหมายในชีวิตของ Astin และ Nichols ตั้งชื่อว่าไลบรารีแฟกเตอร์ ๑๕ หัวข้อ ที่วัดอย่างประชากรคือ นิสิตปี ๑ จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ๔ แห่ง เป็นนิสิตชาย ๒๕๕ คน และนิสิตหญิง ๒๐๕ คน เขาได้นำหัวข้อเหล่านี้ไปวิเคราะห์โดยวิธี Factor Analysis ว่าจะจัดกลุ่มในลักษณะใด ผลการวิจัยแสดงว่า หัวข้อทั้ง ๑๕ หัวข้อสามารถรวมกันได้เป็น ๓ แฟกเตอร์ทั้งนิสิตชายและหญิง คือ (๑) จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับความมีชื่อเสียง (prestige goal) เช่นต้องการเป็นผู้นำในชุมชน (๒) จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับความต้องการความสุขส่วนตัว (personal happiness goal) เช่นต้องการความสุขและความพอใจ (๓) จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับ

^{๑๑}James M. Richards Jr. "Life Goals of American College Freshmen," Journal of Counseling Psychology 13:1 12-20, 1966.

มนุษย์และวัฒนธรรม (humanistic-cultural goal) เช่นต้องการ เป็นนักอ่านที่ดี
 (๔) จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับทางศาสนา (religious goal) เช่นต้องการ เข้าร่วมในพิธี
 กรรมทางศาสนา (๕) จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับทางค่านิยมวิทยาศาสตร์ (scientific goal)
 เช่นต้องการจะสร้างเทคนิคใหม่ ๆ ทางค่านิยมวิทยาศาสตร์ (๖) จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับทาง
 ค่านิยมศิลปะ (artistic goal) เช่นเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียง (๗) จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับ
 กับการความสุขสนุกสนาน (hedonistic goal) เช่นต้องการหลีกเลี่ยงงานหนัก จุดมุ่ง
 หมายเกี่ยวกับถาวรว่าเพื่อตนให้เป็นประโยชน์ (altruistic goal) เป็นจุดมุ่งหมาย
 เฉพาะของนิสิตหญิงและจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับทางค่านิยมกีฬา (athletic goal)
 เป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะของนิสิตชาย

ในประเทศไทยเมื่อปี ค.ศ.๑๙๖๔ Guskin^{๑๑} ได้ศึกษาถึงความสำคัญของความ
 พอใจในชีวิต (satisfaction of life) ของนิสิตชายและหญิงในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ
 รวมทั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาด้วย ตัวอย่างประชากรคือนิสิตชาย ๑๙๖๔ คนและนิสิตหญิง
 ๑๔๔๔ คน โดยให้คะแนนตามและศึกษาระดับเป็นร้อยละ ซึ่งเขาได้ลำดับความสำคัญของ
 ความพอใจในชีวิตมาเป็นลำดับคือ การเข้าร่วมในงานของชาติ ใต้นักการมีส่วนร่วมช่วยประ
 เภศชาติ อาชีพของคน ใต้นักการงานต่าง ๆ ที่ตนเองมีคือ ชีวิตภายในครอบครัว เช่นความ
 สุขความพอใจภายในครอบครัว การเข้าร่วมในงานของชุมชน เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น การ
 อดทนการใต้นัก การหาความสุขสนุกสนานและการพักผ่อน ประการสุดท้าย การเข้าร่วม
 ในศาสนา เช่น การปฏิบัติตามพิธีกรรมทางศาสนา เป็นต้น

^{๑๑} Allan E. Guskin, Changing Values of Thai College Students, p. 47.